

COMUNA POIENI-SOLCA. FILE DE ISTORIE

MARICICA LEȘAN

Die Gemeinde Poieni-Solca. Geschichtliche Darstellung

(Zusammenfassung)*

Die Studie *Die Gemeinde Poieni-Solca. Geschichtliche Darstellung* hat als Hauptziel, die wichtigsten Aspekte der Geschichte von Poieni-Solca, einer Bukowiner Gemeinde von Anfang bis zur Gegenwart aufzuzeigen.

Das im späten 18. Jahrhundert gegründete Dorf Poieni-Solca hat eine Geschichte, die in Verbindung mit der Geschichte der Gemeinde Botoșana steht. Die Einwohner von Poieni-Solca, ob wohl sie aus Siebenbürgen, aus der Region zwischen Ilva Mare und Ilva Mică kamen, blieben eine Weile in Botoșana (einer Siedlung, die im 17. Jahrhundert gegründet wurde), bevor sie sich in Poieni-Solca niederliessen.

Die ersten Einwohner, die in das heutige Gebiet der Gemeinde Poieni-Solca kamen, waren Lupu Toderas und Tanase Toderas. Erst nach 1800 wird sich die Gemeinde wirtschaftlich entwickeln. Im Jahr 1812 hatte die Gemeinde eine eigene Siegel. 1841 lebten in Poieni-Solca rund 600 Seelen und 1900 wurde die Gemeinde wirtschaftlich autonom.

Das ruhige Leben der Einwohner aus Poieni-Solca wurde durch die beiden Weltkriege gestört. In der Nähe der Gemeinde, im Căjvânari-Wald, sind heute noch die Schützengräben des Ersten Weltkrieges zu sehen.

Die Gemeinde hat sich langsam entwickelt. Die Schule von Poieni-Solca hat eine schöne Tradition. Im Jahr 1873 wurde hier eine Schule mit einer Lehrklasse mit rumänischer Unterrichtssprache eröffnet. Das Schuljahr begann am 6. November 1887 mit 100 eingeschriebenen Kindern. Der erste Lehrer dieser Schule war Cornel Vasilovici.

Neben der Schule spielte die Kirche eine wichtige Rolle im Gemeinschaftsleben. Die erste Kirche von Poieni-Solca wurde mit der Hilfe der Bewohner aus Botoșana gebaut, zur Zeit des Priesters George Cantemir, also noch ein Beweis für die gemeinsame Geschichte beider Gemeinden. Die heutige Kirche wurde zwischen 1938 und 1947 errichtet.

Die Bewohner der Gemeinde Poieni-Solca zeigten besondere Sorgfalt für die Erhaltung und Förderung der lokalen Traditionen und Bräuche, was heute noch im Alltagsleben des Dorfes zu bemerken ist.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Bukowina, Poieni-Solca, Botoșana, Geschichte, Schule, Kirche, Tradition, alte Bräuche.

* Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

Comuna Poieni-Solca din județul Suceava s-a constituit târziu în secolul al XVIII-lea. După cum o sugerează și toponimul, pe teritoriul actual al comunei a existat o zonă de pădure, pe care au ocupat-o familiile lui Lupu Toderaș și Tănase Toderaș, venite din Botoșana, comuna vecină. Acestor familii li s-au adăugat emigranți ardeleni din Ilva Mare și Ilva Mică.

Începuturile comunei Poieni-Solca se împletesc cu cele ale comunei Botoșana. Statisticile demonstrează că în anul 1763 comuna Botoșana număra 70 de familii, în anul 1775 avea un număr de 109 familii, în anul 1779 numărul crescuse la 143 de familii, iar în anul 1780 numărul familiilor din Botoșana scade brusc la 70 de familii, în jurul anului 1900 comuna devenind „de sine stătătoare”. Observând o astfel de evoluție, deducem că în aceste de evidente erau trecuți și viitorii locuitori ai comunei Poieni-Solca. În plus, tradiția demonstrează că există strânse legături de rudenie între locuitorii comunei Poieni-Solca și cei ai comunei Botoșana. Plecând de la această realitate istorică, în timp, se va contura istoria comunei Poieni-Solca.

În studiul de față, ne-am referit la așezarea geografică a comunei, cauzele părăsirii zonei Ilva Mare – Ilva Mică de către viitorii locuitori ai comunei Poieni-Solca, evoluția istorică din timpul stăpânirii habsburgice până în prezent, iar la final am prezentat biserica și școala din comună, elemente esențiale ale dezvoltării armonioase ale unei comunități precum cea a poienarilor.

În alcătuirea acestei teme am utilizat lucrări precum *Monografia satului Poieni*, scrisă de Solovăstru Flutur, sau articolul *Istoricul așezării Poieni-Solca*, publicat de Toderaș Simion, iar o muncă deosebită a fost depusă în studierea interviurilor realizate de noi în perioada ianuarie 2014 – august 2016.

Am realizat această incursiune în trecutul istoric al comunei Poieni-Solca pentru a arăta ceea ce a fost odată societatea tradițională, cu miturile, legendele și istoria ei, dar și cu speranța ca această bogăție de informații să fie de folos generațiilor viitoare.

Parafrazându-l pe Lucian Blaga, am putea spune că această așezare umană numită Poieni-Solca nu a avut nevoie de altceva decât de pământ, suflet și puțin ajutor de sus pentru a-și suporta cu răbdare destinul.

Așezarea geografică a comunei Poieni-Solca

Comuna Poieni-Solca este așezată la confluența pârâului Morii cu pârâul Racova, afluenți ai Solonețului. Toate aceste ape aparțin bazinului hidrografic al râului Suceava. În plus, paralela 47°42' latitudine nordică și meridianul de 25°25' longitudine estică se întâlnesc pe teritoriul României la poalele Munților Carpați, în marginea estică a Obcinilor Bucovinei – Obcina Mare –, într-un loc deosebit de frumos, unde astăzi se află comuna Poieni-Solca.

Această așezare, cu oameni mândri și gospodari, se află la o distanță de 25 km de orașul Rădăuți, 32 km de orașul Gura Humorului, 50 de km de reședința județului Suceava, 80 km de orașul Cernăuți și 464 km de capitala țării, București.

Vecinii comunei Poieni-Solca sunt: la nord, comuna Arbore; la sud, comuna Cacica; la vest, orașul Solca și la est, comuna Botoșana¹.

Clima este temperat-continentală, dar are și o nuanță ce rezultă din sinteza climatului montan cu cel de podiș. Iernile sunt reci, cu o durată de 4–5 luni, iar verile scurte și călduroase. Temperatura medie a anului este 6°C, iar a lunilor extreme: – 8°C (ianuarie) și + 21°C (iulie). Menționăm că adâncimea medie de îngheț a solului este la 80 cm adâncime. Fenomenul înghețului apare în luna octombrie și sunt ani când se întâlnește și în luna mai. Precipitațiile medii anuale sunt de 820 mm, dar în ultimile decenii au apărut și variații provocate de relieful zonei.

Vânturile sunt determinate de circulația maselor de aer pe direcția vest-est, iar intensitatea lor rareori depășește 60 km/h. Remarcabile sunt brizele de munte, iar cea mai plăcută perioadă este cuprinsă între lunile iunie și octombrie².

Fauna este destul de bogată. Dintre animalele răpitoare întâlnim lupul, vulpea, dihorul, nevăstuica, răspândită este și cârțița, care umple cu mușuroaie pășunile și fânețele, apoi întâlnim iepurele și capra sălbatică, mistrețul, șoarecele de câmp și veverița.

Fauna ornitologică este reprezentată prin uliul șorecar, ciocănitoare, rândunică, pițigoi, gaiță, porumbel sălbatic, graur etc. Dintre reptile și amfibieni, se întâlnesc șopârla, șarpele, broasca. În apele curgătoare și în iazuri, din fauna ihtiologică amintim carasul, crapul, cleanul și mreana.

Habitat de o mare bogăție, comuna Poieni-Solca se remarcă prin pășuni, fânețe, livezi și terenuri ce prezintă interes din punct de vedere agricol. Suprafața acoperită cu vegetație specifică pajiștilor, pășunilor și fânețelor reprezintă habitate pentru numeroase specii de plante: pădăria, păiușul, garofița etc.

Obcina Mare este acoperită cu păduri de conifere, pădurile coboară până la nivelul Depresiunii Solca și urcă până la culmile cele mai înalte. În aceste păduri se găsesc numeroase specii de ciuperci, ce reprezintă o atracție pentru localnici, iar culegerea lor este o modalitate relaxantă de a petrece timpul liber.

Întâlnim solurile argiloiluviale brune și podzolice pe pantele dealurilor, iar cernoziomurile levigate și solurile erodate sunt întâlnite de-a lungul rețelei hidrografice. Din acest motiv, în Poieni-Solca se poate dezvolta un agroturism rural³.

În anul 2007, când localitatea Poieni-Solca a devenit comună, număra 2 038 de locuitori, din care populație masculină – 1 035 persoane, iar populație feminină – 1 003 persoane⁴.

Potențialul economic al comunei Poieni-Solca este dat de activitățile agricole și de resursele subsolului.

¹ *Planul Urbanistic General al comunei Poieni-Solca*, aprobat prin H.C.L. nr. 29/ 31.08.2010, p. 11.

² *Ibidem*, p. 15.

³ *Ibidem*, p. 13.

⁴ *Ibidem*, p. 17.

De la pribegie la dominația străinilor

Constituită în secolul al XVIII-lea, în urma procesului de imigrare, Poieni-Solca reprezintă astăzi una dintre comunele frumoase ale județului Suceava și totodată ale Bucovinei.

Numele de Poieni-Solca sugerează chiar istoria acestor locuri și este legat de faptul că satul s-a constituit pe locul unor poienițe, iar cuvântul Solca este asociat denumirii de Poieni, adică „poienile de lângă Solca”, păstrate în toponimie până acum: *Poiana Armeanului*, *Poiana Bahnei sau a Șesului*, *Poienița*, *Poiana din Bahnă*, *Poiana lui Ionuțu*⁵.

Coloniștii care s-au așezat pe teritoriul actual al comunei, unde se aflau „păduri uriașe”⁶, au găsit aceste poienițe, au continuat defrișările, pentru că primele case din Poieni-Solca s-au ridicat „cu lemnul tăiat de pe loc”⁷, și așa au întemeiat așezarea care poartă numele de Poieni-Solca.

Aceste poienițe erau răspândite astfel:

a) Poiana Armeanului se află în hotar cu Pârtești de Sus, în zona în care astăzi i se mai spune „în părți”. Denumirea vine de la un om bogat, pe nume Șerbach Iermea, de origine armeană, care a poposit pentru o vreme pe aceste locuri. După ce au venit coloniștii – locuitorii viitorului sat Poieni-Solca –, armeanul a părăsit aceste locuri și s-a dus în Moldova, rămânându-i locului numele de Poiana Armeanului.

b) Poiana Bahnei sau Șesului se află în zona unde este amplasată casa parohială, ridicată în anul 1905⁸.

c) Cea de-a treia poiană poartă denumirea de Poienița și se află lângă Pădurea Căjvănarilor, la intrarea în comuna Poieni-Solca dinspre orașul Solca. În această zonă s-a așezat familia Juncănenilor⁹.

d) Poiana din Bahnă este situată între Pădurea Căjvănarilor și hotarul cu localitatea Arbore¹⁰.

e) A cincea poiană poartă denumirea de Poiana lui Ionuțu sau Nuțului. Se află în hotar cu localitatea Botoșana¹¹.

Comuna Poieni-Solca este înconjurată de păduri: pădurea Oșleagă, pădurea Runc, Obcioara, pădurea Căjvănarilor și mai multe zone cu păduri de foioase pe întinsul comunei, cunoscute sub denumirea de „părăie”. Prima pecete a localității (1812) are plasat în partea stângă un brad, iar în partea dreaptă efigia este neclară și acest lucru demonstrează că pe actualul teritoriu al comunei au existat întinse zone cu păduri¹².

⁵ Solovăstru Flutur, *Monografia satului Poieni*, manuscris, caiet nr. 3, 1975, p. 68.

⁶ *Ibidem*, p. 6.

⁷ *Ibidem*, p. 14.

⁸ Arhiva Bisericii Poieni-Solca, lista de inventar 4, d. 5.

⁹ Solovăstru Flutur, *op. cit.*, p. 13.

¹⁰ *Ibidem*, p. 13–14.

¹¹ *Ibidem*, p. 14.

¹² Nicolai Grămadă, *Vechile peceti sătești bucovinene. 1783–1900*, Cernăuți, Tiparul „Glasul Bucovinei”, 1939, p. 258.

Harta Bruschel, realizată între 1773 și 1775, nu oferă niciun indiciu în dreptul localității Poieni-Solca. Pe harta cadastrală din 1783, apare notat cătunul „La Poienile”, ce aparținea satului Bottaschana, iar în 1790, pe harta lui Hora von Oztellowitz sunt reprezentate trei case în zona satului Poieni-Solca, dar nu apare încă numele de Poieni-Solca, ci numele satului Botoșana. Aceste lucruri au arătat că istoria comunei Poieni-Solca este strâns legată de cea a comunei Botoșana¹³.

Încă o dovadă a strânselor legături dintre cele două comune o reprezintă și faptul că prima biserică din Poieni-Solca a fost primită din Botoșana¹⁴. Biserica primită a fost dăruită de primar locuitorilor din Dragoșă, comuna Frumosu și poienarii au construit una nouă.

Menționăm faptul că și comuna Botoșana are în componența ei un număr considerabil de emigranți din Ardeal: în anul 1763, Botoșana a primit 70 de familii de emigranți; în anul 1764, mai primise încă 6 familii; în anul 1766, înregistrase încă 11 familii, iar în 1776, primise încă 5 familii¹⁵. Recensământul rusesc din 1774 arată că Botoșana avea 70 de case, iar în 1775 un număr de 109 familii; la scurt timp, în 1779, erau 143 de familii și în 1780 doar 75 de familii. Se poate deduce că această creștere și descreștere a numărului de familii arată că este vorba despre un proces de colonizare.

După anul 1800, satul Poieni-Solca se va dezvolta, astfel încât, pe la 1841, satul număra în jur de 666 de persoane. În plus, în anul 1812, așezarea aceasta avea o pecete, apoi la 1900 pe o altă pecete apare inscripția Gemeinde Poieni, ce se traduce: comuna Poieni¹⁶.

În concluzie, după un lung proces istoric, la cumpăna secolelor XIX–XX, comuna Poieni-Solca devine de sine stătătoare. Așa cum arată și I. E. Torouțiu, în 1916, numărul locuitorilor din Poieni-Solca era considerabil mai mare: 1 869 de locuitori, dintre care: 1 835 de români, 6 evrei, 11 germani și 17 poloni¹⁷.

În monografia bisericii cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”, din satul Poieni-Solca, județul Suceava se întărește ideea că satul a fost întemeiat pe la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, de un grup de oameni veniți din zona Ilva Mică și Ilva Mare, județul Bistrița, refugiați din cauza condițiilor grele în care trăiau acolo¹⁸.

Relieful zonei de unde provin locuitorii comunei Poieni-Solca pune în evidență un bogat fond forestier (păduri de fag, molid și brad) și întinse pajiști

¹³ Simion Toderaș, *Istoricul localității Poieni-Solca*, www.poienisolca.ro (accesat la data de 30.01.2015), p. 1.

¹⁴ Solovăstru Flutur, *op. cit.*, p. 162.

¹⁵ Ion Nistor, *Emigrările de peste munți*, extras din „Analele Academiei Române”, București, seria II, tomul XXXVII, 1915, p. 49.

¹⁶ Simion Toderaș, *op. cit.*, p. 1.

¹⁷ I. E. Torouțiu, *Poporația și clasele sociale din Bucovina*, București, Biblioteca „Bucovina”, 1916, p. 68.

¹⁸ Zăhărel Hojbotă, *Monografia Bisericii cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” satul Poieni-Solca, județul Suceava*, p. 2.

alpine din zona Munților Bârgău. În plus, în zona Ilva Mică și Ilva Mare a avut loc exploatarea și prelucrarea lemnului. Plecând de la aceste considerente, am putea spune că acești oameni ai muntelui nu se puteau așeza decât într-un loc unde să regăsească același peisaj care să-i ajute să trăiască, să se dezvolte, un loc sigur pentru generațiile viitoare, un loc pe care să-l numească „acasă”.

Cauzele părăsirii acelor locuri din zona Ilvelor se leagă de politica dusă de stăpânirea habsburgică în Transilvania. Între 1718 și 1778, s-au așezat în Moldova, îndeosebi în Bucovina, peste 5 000 de persoane în vreo 80 de sate, printre care și Solca, Botoșana, Soloneț, Arbore. În județul Suceava au venit multe persoane din județul Bistrița Năsăud¹⁹. Fărădelegile i-au determinat pe românii din Transilvania să treacă în Moldova, pentru că ele au fost „copleșitoare, multe și dese”²⁰. Președintele unei comisii de investigație, pe nume Franderdof, constata într-un proces-verbal din 20 aprilie 1752: „... multele familii românești au fost izgonite din Bistrița și din satele săsești, ocupându-li-se casele și moșiile de către sași. Apoi, când magistrații din cetatea aceasta au desființat și ocupat Biserica și cimitirul românilor, de atunci ei sunt nevoiți să celebreze liturgia în case particulare, fără să li se îngăduie să mai bată toaca și nu au voie să mai ridice cruci pe morminte. În urma acestor fărădelegi, s-au răscolit 23 de sate românești din districtul Bistriței”²¹. O altă cauză a părăsirii ținutului Năsăud de către români o reprezintă și foamea mare din anul 1756²².

Religia reprezintă o problemă sensibilă pentru orice popor. Remarcăm faptul că în limba română nu există niciun cuvânt pentru noțiunea de „religie” sau „confesiune”, românii utilizează cuvântul „lege” atât pentru „lege”, cât și pentru „religie” și „confesiune”. Într-un singur caz cuvântul „credință” este utilizat pentru „religie”: credința părinților noștri, dar și în acest caz românul de baștină spune legea, adică legea strămoșilor noștri. Credința creștinilor este exprimată în mod românesc, ca o lege orientală sau chiar ca o lege românească. Chiar și această confuzie a noțiunilor este potrivită să ne conducă la presupunerea, de altfel în concordanță cu istoria românilor, că pentru români trebuie să fi existat o vreme când religia și legea erau cu adevărat identice²³.

Românii au fost în toate timpurile preocupați să păstreze integritatea Bisericii. Capii bisericii românești s-au străduit fără încetare să-i atragă pe românii din Transilvania în sfera puterii lor. În timpul când apăruseră misionarii papali în Transilvania, românii nu mai aveau nevoie de papă, căci aveau organizația religioasă proprie²⁴.

¹⁹ Ștefan Meteș, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII–XX*, București, Editura Științifică, 1971, p. 230–231.

²⁰ *Ibidem*, p. 226.

²¹ *Ibidem*, p. 227.

²² *Ibidem*, p. 228.

²³ Ioan Slavici, *Opere XIII. Românii din Ungaria, Transilvania și Bucovina*, București, Editura Minerva, 1984, p. 679–680.

²⁴ *Ibidem*, p. 686.

În timpul luptelor religioase, ungurii și sașii au început să-i persecute pe români și, din cauza religiei, românii devin mai accesibili propagandei catolice. Spre sfârșitul secolului al XVII-lea, propaganda catolică își reia activitatea sub protecția Curții de la Viena, iar nemulțumirea fiind mare printre români, s-a ajuns ca habsburgii să reprezinte o speranță pentru ei²⁵. Trecerea la noua confesiune s-a redus la patru puncte: primatul papei; admiterea pâinii nedospite; existența unui purgatoriu și derivarea Duhului Sfânt nu numai de la Tatăl, ci și de la Fiul. După unire, drepturile promise românilor trecuți la greco-catolicism nu s-au materializat, iar mai târziu românii s-au lepădat de unire și au ajuns să fie iarăși persecutați.

În 1763, românii din districtul Bistriței au trimis episcopului de la Buda, Dionisie Novacovici, o petiție în care sunt relatate abuzurile noii stăpâniri: „acea dintre cei întrebați și care răspundeau că nu sunt de acord sunt bătuți, legați și aruncați în închisoare, unii dintre ei, maltratați cu lovituri groaznice de baston [...]”. Pe lângă acestea, trupa militară germană face în diferite sate rechiziții importante și consumă proviziile puține ale țăranilor²⁶. În finalul petiției se subliniază că românii mor fără spovedanie și împărtașanie și soluția ar fi să se trimită un preot neunit ca să nu se prăpădească românii.

Din cele prezentate mai sus, reușim să identificăm contextul politico-religios care a contribuit la izgonirea viitorilor locuitori ai satului Poieni-Solca din ținutul Bistriței, mai exact din zona Ilvelor.

O altă problemă ce se impune analizată este următoarea: de ce acești coloniști veniți din zona Ilvelor au preferat poienițele de pe teritoriul actual al comunei Poieni-Solca?

În jurul acestor poienițe se aflau așezări cu un trecut mult mai bogat și încărcat de istorie: Solca – atestată documentar în 1418, în timpul lui Alexandru cel Bun; Arbore – atestată tot la 1418 și de al cărei destin se leagă și activitatea hatmanului Lucan Arbure, marele Portar al Sucevei²⁷, și Botoșana, sat ce a fost menționat în 1615, când Ștefan Tomșa a cumpărat locul și l-a dăruit Mănăstirii Solca²⁸.

Pentru a lămurii acest aspect, menționăm faptul că politica imperială a devenit mult mai aspră după unirea cu Roma, cu scopul de a stopa fenomenul migrației spre Moldova și Bucovina. Iată că în momentul ocupării Bucovinei, s-au numărat acolo 11 000 până la 12 000 de familii, deci aproximativ 60 000 de suflete, iar recensământul din 1785 indică peste 29 000 de familii, deci în aproximativ zece ani de la instaurarea habsburgilor în Bucovina numărul familiilor se dublase. Afluxul din țările vecine fiind atât de mare, se va interzice imigrarea în Bucovina²⁹.

După restabilirea păcii religioase, generalul Buccow a propus crearea unei granițe militare, un fel de *limes*, la granița estică a Imperiului în Transilvania.

²⁵ *Ibidem*, p. 688.

²⁶ *Ibidem*, p. 695.

²⁷ Avramia Dolinski, Gheorghe Dolinski, *Arbore, străveche vatră de etnografie și folclor*, București, Editura Eficient, 2001, p. 8–11.

²⁸ Nicolai Grămadă, *Toponimia minoră a Bucovinei*, vol. I, București, Editura Anima, 1996, p. 176.

²⁹ Ioan Slavici, *op. cit.*, p. 704.

Militarizarea regiunii de graniță a fost planificată conștient de habsburgi. Vlahii, ținuți ca un fel de sclavi, urmau să fie făcuți din nou oameni, adică să devină slujitori credincioși ai majestății sale și au fost înființate mai multe regimente în acest scop³⁰. Regimentele românești își aveau cartierele generale în nordul Transilvaniei, la Năsăud, la Caransebeș. Pentru vlahii legați de glie, cariera de soldat de graniță oferea șansa unei ascensiuni sociale nesperate. Astfel, noii privilegiați își doreau nu numai să fie slăbită poziția nobilimii maghiare, ci și să fie alungată populația românească nemilitarizată. Ortodocșii rămași ca zilieri au încercat să scape de sărăcia din locurile de naștere, care nu le mai erau patrie. Situația a ajuns să fie foarte grea, pentru că, în anul 1775, Viena cerea sultanului extrădarea a 96 000 de dezertori și iobagi din Moldova³¹.

Situația social-politică era destul de confuză: modernizarea societății din Transilvania cu ajutorul miliției de graniță nu s-a realizat, maghiarii nu le dădeau românilor pământurile promise de Viena, ofițerii austrieci se așezau fără plată la românii uniți, populația suferea de foame, iar Curtea de la Viena cerea extrădarea dezertorilor. În aceste condiții, este de înțeles că viitorii locuitori ai comunei Poieni-Solca se vor stabili într-o zonă mai retrasă, cu multă pădure, pentru a nu stârni interesul autorităților.

Cei dintâi coloniști care s-au așezat în Poieni-Solca au fost Lupu Toderaș și Tănase Toderaș. Aceștia erau „rude de aproape”³² și au venit din Ardeal, din zona Ilvelor și s-au așezat mai întâi în Botoșana. Din acest sat s-au îndreptat spre locul unde se va ridica viitorul sat Poieni-Solca. „Și văzând ei locurile acestea, s-au hotărât să plece din desimea și tumultul din Botoșana, la un loc mai la dos [mai ascuns] și mai la adăpost, căci prin Botoșana trecea și un drum ce lega localitățile Rădăuți, Cacica, Gura Humorului, Câmpulung și Vatra Dornei de zona Transilvaniei”³³.

În plus, ceea ce s-a prezentat mai sus se confirmă și de tradiția locului: „flecăii, tinerii barbați, pe atunci fugeau de cătanie [...] și din acest motiv nu făceau casele lor lângă drumuri”³⁴. Rețrași mai la adăpost, poienarii și-au păstrat religia creștină, confesiunea ortodoxă, iar în sat nu i-au deranjat autoritățile. Cei care au poposit pentru un timp în sat au avut un interes economic, pentru că în perioada 1883–1908 numărul familiilor a crescut de la 310 până la 556, iar numărul locuitorilor de la 1 308 la 1 792³⁵.

În perioada 1775–1918, satul Poieni-Solca a făcut parte din Bucovina și a intrat sub influența habsburgilor. Instituirea administrației habsburgice în Bucovina își are rădăcinile în împrejurările politico-militare create de războiul ruso-turc dintre anii 1768 și 1774, iar Bucovina a fost ocupată în urma unei Convenții de cedare

³⁰ Viorel Roman, Hannes Hofbauer, *Transilvania. Românii la încrucișarea intereselor imperiale*, [București], Editura Europa Nova, 1998, p. 86.

³¹ *Ibidem*, p. 88–89.

³² Solovăstru Flutur, *op. cit.*, 1975, p. 14.

³³ *Ibidem*, p. 14.

³⁴ *Ibidem*, p. 15.

³⁵ Simion Toderaș, *op. cit.*, p. 2.

stabilite la Constantinopol, la 7 mai 1775³⁶.

Noua provincie avea un teritoriu de 10 441 km² și o populație de 14 350 de familii, reprezentând circa 71 000 de locuitori, așezați în orașele Cernăuți, Siret, Suceava și în 226 de sate. Marea majoritate a populației o alcătuiau românii, dar situația anterioară, de zonă de graniță cu Polonia, precum și realitățile politico-economice din Moldova, ce au permis așezarea liberă pe moșii și în târguri a străinilor, au făcut ca în Bucovina să coexiste, alături de români, mai multe etnii³⁷. În plus, preponderența populației rurale – 12 572 de familii țărănești, din totalul de 17 350 de familii, făcea ca Bucovina să fie, în momentul anexării, o zonă preponderentă agrară. Noii stăpâni au căutat să pună accent pe factorul demografic și așa s-a dezvoltat o nouă politică a colonizării: o colonizare urbană, una industrială și o a treia, rurală³⁸. Colonizarea rurală a fost cea mai importantă, în sensul sporirii populației provinciei, fiind rezultatul politicii demografice promovate de împărații Iosif al II-lea, Leopold al II-lea și Franz Iosif. Prin aceasta, s-a urmărit creșterea gradului de rentabilizare a exploatațiilor agricole din provincie, atât prin stabilizarea locuitorilor emigranți în Bucovina din Moldova și Transilvania, cât și prin aducerea unor străini care să servească de exemplu în agricultură³⁹.

În aceste condiții, și locuitorii din Poieni-Solca s-au putut îngriji de buna dezvoltare a gospodăriei, iar datele statistice înregistrează, în secolul al XIX-lea, o creștere numerică a lor. Între anii 1883 și 1908, numărul familiilor a crescut de la 310 până la 556, iar numărul locuitorilor de la 1 308 la 1 792. Această creștere numerică a fost însoțită și de dezvoltarea economică. La 1908, situația economică a comunei Poieni-Solca era următoarea: avea o suprafață de 1 381 km² cu 894 ha pământ arabil, 283 ha fânețe, 13 ha, 190 ha imașuri, 137 ha păduri, iar locuitorii creșteau: 110 cai, 834 vite cornute, 848 oi, 930 porci și 186 stupi⁴⁰.

Bucovina a beneficiat, în timpul stăpânirii habsburgice, de următoarea organizare administrativă:

- între anii 1774 și 1786, s-a aflat sub regimul administrației militare, depinzând direct de Curtea de la Viena;
- între anii 1786 și 1848/1861, era organizată ca district al provinciei imperiale Galiția, cu capitala la Lemberg;
- între anii 1848/1861 și 1918, apare ca ducat autonom cu centrul administrativ la Cernăuți⁴¹.

³⁶ Mihai-Ștefan Ceașu, *Aspecte juridice ale instituirii administrației habsburgice în Bucovina*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie «A. D. Xenopol»”, Iași, tomul XXX, 1993, p. 398.

³⁷ Idem, *Evoluții etnodemografice în Bucovina la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*, în „Codrul Cosminului”, Suceava, nr. 3–4 (13–14), 1997–1998, p. 99.

³⁸ *Ibidem*, p. 100.

³⁹ *Ibidem*, p. 101.

⁴⁰ Simion Toderaș, *op. cit.*, p. 2.

⁴¹ Mihai Iacobescu, *Idealul de libertate și unitate națională la românii din nordul Moldovei sub habsburgi (1774–1918)*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie «A. D. Xenopol»”, Iași, tomul XXV, vol. II, 1998, p. 59.

Dacă guvernarea precedentă avea ca angajat în fiecare ținut un staroste, vornic sau pârcălab și funcționarii urmau ordinele de la Divan⁴², sub administrație militară, între anii 1775 și 1786, provincia s-a bucurat de o relativă autonomie, iar între 1786 și 1861, făcând parte din provincia Galiția ca al 19-lea cerc administrativ al acesteia, a trecut sub administrație civilă, păstrându-se până în timpul lui Iosif al II-lea (1780–1790) vechile forme administrativ-juridice moldovenesti⁴³.

Unii locuitori ai comunei Poieni-Solca își mai amintesc, din ceea ce le-au povestit bunicii ori părinții despre perioada stăpânirii habsburgice: „... cu toate că a fost greu în timpul austrieilor, lumea a fost supusă unui program de educare. Dacă mergeai în pădure și aveai calul slab și încărcai mai mult decât avea putere calul să ducă și te descopereau autoritățile austriece, atunci plăteai amendă. În plus, nu aveai voie să folosești varga (bățul), ci doar biciul atunci când mergeai cu calul cu căruța. Au găsit austrieicii modalități prin care să-i supună pe locuitorii noului regim. Te puneau să tai pădurea, ei luau lemnul și pământul îți rămânea proprietate. Și așa, săracii oameni au muncit ca să dobândească o bucată de pământ.

Aici, în zonă, austrieicii au pus stăpânire pe sare. Când mergeai la Solca după sare – dar nu oricine primea sare, ci numai cine avea vacă –, după ce primeai slatina în bărbântă (vas de lemn), în timpul iernii venea slătinarul, să o plătești. Taxa nu era chiar mare, un mertic de porumb (merticul avea 2,5 kg), dar cum la noi nu prea se face porumbul, era greu și așa. În plus, eram izolați, trecea poșta cu cai din două în două săptămâni și doar așa puteam trimite carte autorităților, ca să ne prezentăm nemulțumirile”⁴⁴.

Primul Război Mondial și evoluția comunei Poieni-Solca în perioada interbelică

Când a izbucnit Primul Război Mondial, România și-a declarat neutralitatea, la 21 iulie/3 august 1914, prin Consiliul de Coroană de la Sinaia. Situația în Bucovina a fost diferită, deoarece era o provincie a Austro-Ungariei. În primul rând, populația din Bucovina a fost mobilizată chiar în anul 1914. La 6 august 1914, Austria se afla în stare de război cu Rusia și entuziasmul se declanșase în Bucovina, deoarece se aștepta ca armata austriacă să intre adânc în teritoriul Rusiei⁴⁵.

Bucovina a fost apărată de Divizia 43, iar soldații se recrutau din provincie⁴⁶. Țăranii din Bucovina formau corpurile de legionari și așa au fost adunați în jur de 50 de tineri numai din Solca⁴⁷. Au fost și tineri din Poieni-Solca care au participat

⁴² Radu Grigorovici, *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice*, Cernăuți, Editura „Alexandru cel Bun”, 2011, p. 71.

⁴³ Ștefan Purici, *Mișcarea națională românească în Bucovina între anii 1775–1861*, Suceava, Editura „Hurmuzachi”, 1998, p. 46–49.

⁴⁴ Interviu cu Gheorghe Hancescu, 8 mai 2016.

⁴⁵ Teodor Bălan, *Bucovina în Primul Război Mondial*, Cernăuți, 1929, p. 12–13.

⁴⁶ *Ibidem*, p. 17.

⁴⁷ *Ibidem*, p. 26.

la Primul Război Mondial. Așa cum își amintesc unii localnici, participanții la război au fost cei care „s-au născut în 1899, deoarece în 1917 a fost mobilizat tot satul. Gheorghe Toderăș, zis Pleteancă, din Poieni-Solca, a ajuns prizonier în Italia. În plus, în 1917 s-au născut doar șase copii în sat, în 1918 s-au născut 10 copii, iar în 1919 s-au născut 45 de copii”⁴⁸.

„Tineretea acestor feciori din satul nostru a stat sub semnul prafului de pușcă, deoarece în apropierea satului Poieni au fost săpate tranșee în timpul Primului Război Mondial. Aceste tranșee se observă și astăzi în pădurea Căjvănărilor. Armata rusească se afla pe teritoriul satului Poieni-Solca, iar cea austriacă în pădurea de la Tocari, ce se învecinează cu orașul Solca”⁴⁹.

Sfârșitul Primului Război Mondial a adus și reîntregirea națională, iar satul Poieni-Solca a devenit parte a României. După unirea Bucovinei cu Regatul României, din 15/28 noiembrie 1918, Legea pentru unificare administrativă din 14 iunie 1925 stipula în continuare: comunele sunt rurale și urbane, comuna rurală fiind alcătuită din unul sau mai multe sate. Comunele urbane erau urbane, reședințe de județ și urbane, nereședințe. Constituția din 1923 a omis să admită plasa ca circumscripție teritorială între județ și comună, dar legea din 1925 o menține⁵⁰. Așa se explică faptul că, în perioada interbelică, comuna Poieni-Solca făcea parte din plasa Arbore a județului Suceava, iar pe un proces-verbal din 30 septembrie 1926 apare în funcția de primar al comunei Vasile Toderăș.

Fig. 1. Râșniță din comuna Poieni-Solca.

⁴⁸ Interviu cu Gheorghe Hancescu, 8 mai 2016.

⁴⁹ Interviu cu Remus Flutur, 25 ianuarie 2015.

⁵⁰ Ion Agrigoroaiei, *România interbelică*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2001, p. 231.

În perioada interbelică, în comuna Poieni-Solca nu existau post de poliție, dispensar sau percepție. Important este faptul că, pentru a se găsi o soluție la problemele economice ivite în comuna Poieni-Solca, a apărut Cooperativa pentru aprovizionare, producție și desfacere agricolă numită „Unirea”, la data de 11 octombrie 1936. Această asociație avea scop economic și își propunea să aprovizioneze localnicii cu cele necesare. Cei care au pus bazele asociației din comună au fost: Ilie Oniga, învățător, Ilie Câmpan, învățător, Gheorghe Galiș, Vasile Buburuzan, Nicolae Lăzăreanu și Vasile Hojbotă, ca reprezentanți ai țăranilor⁵¹.

Probemele economice erau tot mai mari, iar comuna se dezvoltă într-un ritm tot mai lent. „Viața între cele două războaie a fost dificilă, nu exista nici moară unde să macini făina și astfel au apărut tot mai multe râșnițe. Cei mai cunoscuți gospodari care aveau râșniță erau: Ion Hâncescu, Gheorghe Zabre, Petrea lui Gavril al lui Petru, Bucșa Arcip etc.”⁵²

Destinul oamenilor simpli din comuna Poieni-Solca în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Când a izbucnit cel de-al Doilea Război Mondial, situația țării noastre era critică. În 1940, izolarea României pe plan internațional era totală, iar războiul din apusul Europei lăsa mână liberă Uniunii Sovietice pentru rezolvarea diferendelor din centrul și sud-estul continentului⁵³. După ce Marile Puteri s-au târguit între ele, România a fost obligată să cedeze teritorii. Evenimentele din vara anului 1940, când țara a pierdut Basarabia, Bucovina de Nord cu ținutul Herța, nord-vestul Transilvaniei și Cadrilaterul, au făcut ca satul Poieni-Solca să rămână în componența României.

„Poienarii care au fost născuți în anii 1922 și 1923 au fost încorporați pentru a fi trimiși pe front, iar cei care au fost născuți în 1924 nu au luat parte la al Doilea Război Mondial. Eram copil când oamenii din sat au plecat la război și mai știu că foarte puțini s-au mai întors acasă, deoarece mulți au murit pentru acest pământ”⁵⁴.

„Acum, când cei care au avut experiența războiului se împuținează, pot să spun ceea ce mi-au împărtășit oamenii din sat. Hojbotă Gheorghe al lui Emilian spunea că în momentul în care s-a dat ordin să se treacă Prutul, în 1941, s-a înaintat cu speranță și bucurie pentru eliberarea pământului românesc. Au plecat de la Stânca Roznovanu, Iași, căci acolo erau poziționați și după doi ani de război, când au început rușii să lovească în ei, în două săptămâni au ajuns iar pe malul Prutului. El a supraviețuit războiului, dar a fost impresionat de forța armată a rușilor”⁵⁵.

⁵¹ Simion Toderaș, *op. cit.*, p. 3–4.

⁵² Interviu cu Gheorghe Hancescu, 8 mai 2016.

⁵³ Mircea Mușat, *Drama României Mari*, București, Editura Fundației „România Mare”, 1992, p. 61.

⁵⁴ Interviu cu Gheorghe Hancescu, 8 mai 2016.

⁵⁵ Interviu cu Nicanor Galeș, 30 aprilie 2016.

La luptele pentru eliberarea Basarabiei și a nordului Bucovinei au participat 473 103 de militari români, dintre care 24 396 au căzut la datorie. După eliberarea teritoriilor românești, armata a primit ordin să continue dincolo de Nistru. Pierderile grele ale armatei noastre în luptele pentru Odessa, cucerită la 16 octombrie 1941, au ridicat sacrificiile armatei române. Armata a 4-a română a înregistrat 17 329 de morți, 63 345 de răniți și 11 471 de dispăruți⁵⁶. Pierderile foarte mari înregistrate de armata română pe frontul de răsărit se datorează și faptului că a fost și zona cea mai grea a războiului, mai cu seamă în iarna anilor 1941–1942.

Edificatoare pentru sacrificiile românești rămâne crâncena bătălie din zona Don-Stalingrad. În acest loc de tristă amintire, în perioada iulie 1942 – februarie 1943, cele 26 de divizii românești s-au grupat în două Armate, a 3-a și a 4-a și au luptat alături de Germania. La Stalingrad, armata română a pierdut aproape două treimi din tabloul efectivelor sale umane⁵⁷.

În aceste lupte au murit apărându-și patria și mulți tineri din Poieni-Solca. Printre aceștia se numără: Mușină Gavril al lui Ioan, Albu Pantilimon al lui Gherasin, Jucan Gavril, Albu Florea al lui Vasile, Hojbotă Ilarion, Toderăș Pantelimon al lui Antip Toderăș, Fluture Pantelimon, Tilihoi Teofil și mulți alții, ale căror amintiri nu s-au păstrat doar în memoria familiilor lor, deoarece fiecare participant la război a scris atât istoria țării, cât și istoria proprie.

Căpitanul Mușină Gavril din Poieni-Solca, Regimentul 27 Dorobanți, a murit în campania anului 1941, pe câmpul de luptă contra bolșevismului⁵⁸.

Sergentul Albu Pantelimon al lui Gherasim și Floarea din satul Poieni-Solca a decedat la data de 27 septembrie 1941, pe frontul din Răsărit. Acest tânăr nu era căsătorit și nici nu avea copii; a murit încercând să-și facă datoria față de țară⁵⁹.

Soldatul Jucan Gavril al lui Pamfil și Rachila din satul Poieni-Solca, în vârsta de 31 de ani, din Regimentul 8 Vânătorii P.A, a murit la 24 septembrie 1941, la ora nouă seara, în lupta de la Senental, „fiind lovit de gloanțe”⁶⁰. Acest tânăr a fost înmormântat în Tuarent, Ucraina.

Soldatul Albu Florea, fiul lui Vasile și al Anei din Poieni-Solca, Regimentul 4 Artilerie, a căzut mort pentru patrie în ziua de 13 februarie 1942 și a fost înmormântat la 16 februarie 1942 în comuna Boidar, Crimeea. A murit la ora 9 spre 10, înainte de amiază, în comuna Suslar-Sevastopol, având patru plăgi de proiectil de armă de foc în regiunea cervicală. Soldatul Albu Florea avea 27 de ani, era de profesie agricultor și autoritățile militare au cerut ca „soldatul căzut pe câmpul de onoare să fie pomenit de preot în fiecare duminică la Sfânta Slujbă”⁶¹.

⁵⁶ Ioan Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi (1866–1947)*, ediția a III-a, vol. IV, București, Editura Enciclopedică, 2010, p. 31.

⁵⁷ *Ibidem*, p. 43.

⁵⁸ Serviciul Arhive Naționale Istorice, Suceava, Fond *Primăria Poieni-Solca*, nr. 472, dosar 1/1941, f. 35.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 40.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 48.

⁶¹ *Ibidem*, f. 54.

Soldatul Hojbotă Ilarion din satul Poieni-Solca, Regimentul 2 Transmisiuni, a fost dat dispărut la data de 19 noiembrie 1942. Prin adresa numărul 50 275/02.04.1943, autoritățile militare au cerut informații despre starea civilă a soldatului, pentru a se elibera un carnet de drepturi urmașilor celui dispărut. În aceste condiții, s-a format o comisie în satul Poieni-Solca alcătuită din: Jucan Vasile, primar, TONUȚ Gheorghe, preceptor, Archip Boca, notar, Teodor Bodnariu, paroh și Toderăș Gheorghe, delegatul sătenilor. Comisia formată a arătat că soldatul nu este căsătorit și nu are urmași, constatându-se că „nu-i îndreptățit la un ajutor lunar”⁶².

Soldatul Toderăș Pantelimon din satul Poieni-Solca, Regimentul 6 Vânători, născut în 1923, a dispărut în luptele de la Cotul Donului, în ziua de 1 ianuarie 1943. Acest soldat a lăsat în urmă pe soția sa, Toderăș Domnica și trei copii, Paraschiva, Gavril și Niculai. Prin bunăvoința autorităților locale, familia acestui soldat a primit o pensie lunară de 2 775 de lei⁶³.

Sergentul Fluture Pantelimon din satul Poieni-Solca, Batalionul 81 Pionieri, decorat în timpul războiului cu Medalia „Bărbăție și Credință”, Clasa a III-a, „și-a jertfit viața pe altarul patriei în urma unei explozii provocată de o mină așezată de bravul soldat contra inamicului din Răsărit”⁶⁴. Acest tânăr a fost înmormântat în Cimitirul Eroilor din Odessa.

În retragerea armatei române, după bătălia de la Stalingrad, au mai căzut poienari pe frontul din Moldova. Soldatul Creangă Vasile din satul Poieni-Solca a trecut cu Regimentul 17 Artilerie în zona de operațiuni militare, ordin nr. 17 și a luat parte la lupte până la data de 23 august 1944, dispărând în luptele de la Brand – Bacău, în retragerea de pe frontul U.R.S.S.⁶⁵ În astfel de lupte, pe frontul din Moldova a dispărut și soldatul Tilihoi Teofil din Batalionul 14 Pionieri, iar dispariția a fost anunțată la 23 august 1944⁶⁶. Dintre cei care au supraviețuit războiului, unii poienari își mai amintesc. „Despre al Doilea Război Mondial pot spune următoarele: am fost încorporat pe 4 iulie 1944 și am fost eliberat pe 15 martie 1945. Am fost, în perioada 23 august 1944 – 31 august 1945, pe front în Oltenia și căutam partizani, îi arestam pe nemți. Am depus jurământul de credință regelui meu, Mihai I, de două ori, la Romanți, în Oltenia și în Iași, în fața Mitropoliei, fiind în Regimentul 24 Infanterie Antecar. Vreau să mai zic că România a fost distrusă de americani, ei ne-au bombardat, iar mai apoi ne-au vândut la ruși”⁶⁷.

În contextul evenimentelor din anul 1944, locuitorii din satul Poieni-Solca au fost obligați să părăsească satul și așa a început procesul de evacuare, un alt moment trist al războiului mondial. Relatările localnicilor sunt emoționante și triste: „(...) îmi amintesc și acum, a venit veste în sat că trebuie să plecăm. Eram

⁶² *Ibidem*, f. 16.

⁶³ *Ibidem*, f. 25.

⁶⁴ *Ibidem*, f. 31.

⁶⁵ *Ibidem*, f. 46.

⁶⁶ *Ibidem*, f. 13.

⁶⁷ Interviu cu Ion Galeș, 2 august 2016.

singură, cu doi copii, unul avea opt luni și celălalt cinci ani. Nu știam ce să fac, de cine să mă rog să mă primească să merg cu ei. Am luat câteva straie (haine) într-o traistă, am luat și ceva de mâncare, apoi, cu un copil în brațe și celălalt de mână, vaca de funie și am plecat. Acasă am lăsat tot ce mai aveam, nu știam dacă o să-mi mai văd casa vreodată. Căutam pe cineva cu o căruță, ca să pot înjuga vaca și să pot lua mai multe lucruri, dar nu am găsit. Soacra mea, care avea două care, nu m-a primit nici cu vaca, nici nu a dorit să-mi dea un car. Așa că am plecat cu Dumnezeu în gând și după multe zile am ajuns la Broscăuți, aproape de Dorohoi. La Broscăuți mai erau oameni din sat, [...] a fost greu. Când m-am întors acasă, am găsit numai buruieni și ceanul aruncat în grădină. Cu acel cean mi-am crescut copiii. Viața a fost grea, oameni răi am întâlnit unde nu mă așteptam, dar este bun Dumnezeu că ne mai ține pe Pământ”⁶⁸.

Un alt locuitor al comunei Poieni-Solca își amintește: „În 1944 a fost cel mai dificil an, am fost obligați de ruși să plecăm. Ne-au scos cu parii din gospodărie și animalele se țineau după noi, parcă simțeau și ele primejdia. Am stat la Broscăuți de primăvară până la Sfânta Maria. După ce ne-am întors acasă, moarte între oameni, mureau din cauza tifosului câte 13–14 oameni pe zi”⁶⁹.

După terminarea războiului, oamenii din Poieni-Solca s-au întors în sat și a urmat o foamete puternică, care a durat doi ani, 1946 și 1947, când „era greu cu mâncarea, s-a ajuns ca să se mănânce ștevie de pe câmp. Tata a vândut o găină pe 2 kg de făină de porumb, ca să avem un pic de făină în casă. Îmi amintesc că vecinul nostru, Dumitru Petri al lui Manole a vândut 30 de bârne de brad, de 8 metri, pe 30 kg de făină de porumb. Prețul a fost mare, dar foamea își făcuse loc printre oameni și era greu de suportat”⁷⁰.

Colectivizarea comunei Poieni-Solca

După ce a ocupat teritoriul țării noastre, Stalin a impus propriul său sistem social. Astfel a fost impus primul guvern procomunist, la 6 martie 1945, condus de Petru Groza⁷¹. Ministrul adjunct de externe sovietic, Andrei Vâșinski și-a impus voința cu forța în România și după ce a izbit cu pumnul în masă și a înconjurat palatul cu tancuri, regele a fost obligat să-l accepte ca prim-ministru pe cel care i-a ajutat pe comuniști să preia puterea, între martie 1945 și sfârșitul anului 1947⁷².

La 23 martie 1945, guvernul Petru Groza legifera noua reformă agrară, prin care erau expropriate 1 468 946 ha și astfel erau împrăștiate 917 777 de familii

⁶⁸ Interviu cu Elisaveta Leșan.

⁶⁹ Interviu cu Pamfil Jucan, 1 august 2016.

⁷⁰ Interviu cu Gheorghe Hancescu, 8 mai 2016.

⁷¹ Nicolae Baci, *Agonia României 1944–1948*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1990, p. 224.

⁷² Neagu Djuvara, *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*, București, Editura Humanitas, 2008, p. 253–254.

de țărani. Această măsură a urmărit un scop politic, încercându-se atragerea țărănimii de partea comuniștilor⁷³.

De această măsură au beneficiat și locuitorii satului Poieni-Solca. Astfel au fost împrăștiate, la 14 februarie 1948, 98 de persoane, cu o suprafață de 41 ha în Poieni-Solca, Arbore și cei mai mulți în comuna Clit⁷⁴.

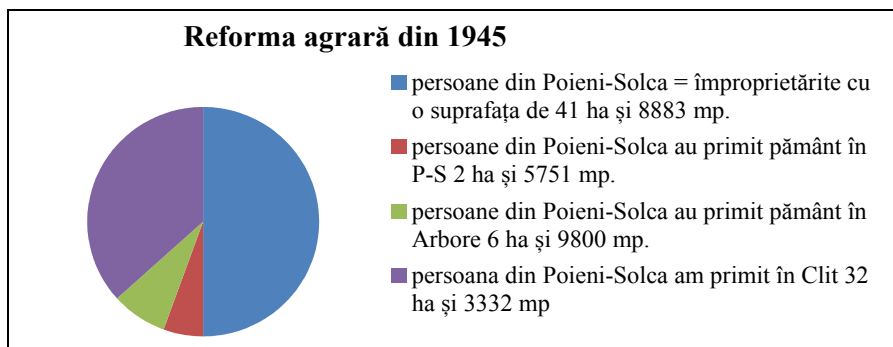

Fig. 2. Datele au fost adunate de la Serviciul Arhive Naționale Istorice, Suceava, *Primăria Poieni-Solca*, Fond 472, dosar 1/1948, f. 51.

Până în 1949, comuna Poieni-Solca s-a refăcut din punct de vedere economic, iar instituțiile și-au reluat activitatea. La 2 martie 1949, proprietatea asupra pământului a fost luată din mâinile particularilor, au fost lichidați vechii moșieri, iar pământul, efectivele de animale și echipamentul proprietarilor care deținuseră terenuri până la maximum 50 ha au fost expropriate fără compensare, în temeiul legii agrare din 1945. Un milion de ha au fost comasate pentru a se crea gospodării colective. Cei mai mulți țărani au fost organizați în gospodării de stat, iar rezistența față de colectivizare, nerespectarea cotelor, întârzierile în plata impozitelor sau în efectuarea muncilor agricole au avut drept rezultat aruncarea în închisoare a circa 80 000 de țărani. Colectivizarea a fost încheiată în 1962⁷⁵.

Regimul comunist avea să-și pună amprenta și în comuna Poieni-Solca. Oamenii au fost obligați să plătească rușilor cotele în produse agricole, iar mai apoi să renunțe la proprietatea asupra pământului. Unii oameni au refuzat să se înscrie în colectiv, deoarece pământul era singura cale de a asigura traiul de zi cu zi pentru familie. Dintre aceștia, Petrea al lui Gavril al lui Petru Leșan s-a remarcat în lupta cu autoritățile locale, refuzând să cedeze regimului comunist proprietatea asupra

⁷³ Dumitru Șandru, *Proprietatea funciară rurală din România, de la reforma agrară din 1945 până la colectivizarea agriculturii*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie «A.D. Xenopol»”, tomul XXVII, 1990, p. 121–122.

⁷⁴ Serviciul Arhive Naționale Istorice, Suceava, Fond *Primăria Poieni-Solca*, nr. 472, dosar 1/1948, f. 51.

⁷⁵ Denis Deletant, *România sub regimul comunist*, ediția a II-a, traducere de Delia Păzdolescu, București, Fundația Academica, 2006, p. 91–93.

pământului. Fiul său, Leșan Dumitru își amintește și astăzi: „Când au venit acasă la noi Hojbotă Zaharie, primar, Vasile Hojbotă al lui Terente, Pintilei Gheorghe și Macoveiciuc Gheorghe, ultimii doi din partea Miliției, tata s-a dus în livadă să sape cu hârlețul, făcându-se că nu-i observă. Vasile al lui Terente a mers la el și l-a forțat să vină să semneze înscrierea în colectiv. Pentru că tata a refuzat, unul dintre ei l-a lovit cu arma peste mână și i-a rupt mână, deoarece nu a vrut să semneze hârțile. După această întâmplare, a primit 45 de zile de spitalizare. Eu m-am dus la Miliție și am cerut dreptate pentru tata. Autoritățile mi-au spus că dacă se înscrie în colectiv, o să pot să-mi cer dreptatea, altfel nu. Tata a avut 6 ha de pământ, două fâlcii reprezentau pământul din livadă și acesta nu a fost înscris în colectiv, iar restul a fost luat de comuniști și fără semnătura lui. Așa a reușit să-și lucreze livada, pământul său, fără s-o predea comuniștilor sau colectivului. Tata și cu Gheorghe al lui Mihalache au fost singurii din comuna Poieni-Solca care nu au cedat proprietatea asupra pământului”⁷⁶.

Un alt cetățean din Poieni-Solca își amintește următoarele lucruri despre modul în care s-a făcut colectivizarea în comună: „colectivul a fost un bucluc mare, am fost contra colectivului, dar căutau să mă convingă și am stat fugăr în Botoșana, la Hanțescu, un prieten, pentru că el era înscris în colectiv și locuiam acolo deoarece bănuiam că la unul înscris nu o să mă caute. Nevasta a rămas acasă și într-o zi au venit doisprezece oameni, de la Primărie, preotul Păduraru și câțiva străini. Despre acei oameni străini spuneau că sunt inspecitori, dar erau niște țigani din Pârtești, niște golani. M-au căutat prin podul șurii și cu furcile umblau prin fân, poate o să mă găsească. Nevasta a fost amenințată să se înscrie și atunci ea s-a înscris cu pământul deoarece i-a fost teamă. Eu am zis: «nu mă înscriu chiar dacă pușca o văd». Într-un final, mi-au luat pământul și eu nici în ziua de astăzi nu m-am înscris la colectiv. Vorbesc cu patimă despre acea perioadă pentru că a fost greu, iar unii din sat uitase(ră) ce este omenia. Fără pământ, nu era de trăit în Poieni și m-am dus și m-am angajat la Suceava. Acolo am lucrat douăzeci și trei de ani fără o zi lipsă. Așa au stat lucrurile pe vremea aceea”⁷⁷.

În încercarea de a se demonstra că noul regim dorește binele poporului, în comuna Poieni-Solca, ce aparținea de Gura Humorului, s-a apobat, la data de 19 mai 1952, planul cheltuielilor pentru înfrumusețarea Căminului Cultural, sub semnătura președintelui Sfatului Popular, Hojbotă Zaharie⁷⁸. Căminul Cultural a luat ființă la 26 aprilie 1943, din inițiativa intelectualilor din comună, iar primul director a fost Ilie Oniga, președinte fiind numit preotul comunei⁷⁹.

În perioada comunistă a avut loc cooperativizarea agriculturii și astfel în comuna Poieni-Solca a luat ființă, în 1961, Gospodăria Agricolă de Producție

⁷⁶ Interviu cu Dumitru Leșan, 7 aprilie 2016.

⁷⁷ Interviu cu Pamfil Jucan, 1 august 2016.

⁷⁸ Serviciul Arhive Naționale Istorice, Suceava, Fond *Primăria Poieni-Solca*, nr. 472, dosar 9/1952, f. 1.

⁷⁹ *Ibidem*, f. 2.

numită „Drumul Belșugului”. Apoi, CAP-ul din Poieni a înregistrat în anul 1970 următoarea situație: avea 1 010 ha teren agricol, din care 612 ha teren arabil. Din suprafața respectivă, doar 23,7% era redată agriculturii și se cultivau 9% grâu, 4,8% porumb, 13,8% cu cartofi, 1,4% cu legume, iar restul cu alte culturi⁸⁰.

În anul 1968, Poieni-Solca s-a transformat din comună în sat și astfel s-a reușit alipirea de orașul Solca, fără a se ține seama de voința locuitorilor. În aceste condiții, prosperitatea așteptată a întârziat să apară în Poieni-Solca, deoarece autoritățile de la Solca au tratat comuna ca pe o anexă a orașului, iar localnicii nu s-au împăcat niciodată cu această povară.

Ca urmare a înființării C.A.P.-ului, în anul 1962, pentru lucrările terenului agricol s-a înființat o secție de mecanizare a agriculturii trei ani mai târziu, în anul 1965. Această secție a fost condusă de Gavril Mușină timp de 30 de ani și era proprietate de stat. A deținut în medie un număr de 10–15 tractoare și toată gama de mașini agricole: pluguri, grape cu discuri, semănători, cultivatoare, remorci pentru transport, necesare pentru lucrările agricole. În anul 1971, s-a construit un atelier mecanic care să rezolve problemele de reparație la tractoare și mașini agricole. Pe lângă tractoare și utilaje agricole, secția a mai avut un număr de cinci combine pentru recoltarea cerealelor păioase. Secția de mecanizare a funcționat până în anul 1995, când aceste unități de stat s-au dizolvat sau au fost privatizate. Această secție a avut în medie un număr de 10–15 angajați (mecanici agricoli), dintre care în prezent unii sunt pensionari de stat, alții au decedat⁸¹.

În comuna Poieni-Solca, în această perioadă, nu exista magazin alimentar și trebuia să te deplasezi la Solca, unde, pentru o bucată de pâine, se stătea la cozi infernale. Locuitorii au înființat o moară unde să macine porumbul. Moara din comuna Poieni-Solca a fost construită în anul 1968, din donații publice, în timpul preotului Cărăușu, care a dăruit 5 000 de lei pentru realizarea ei. Este construită pe o suprafață de 88 mp, clădirea este tip parter, cu pereții din cărămidă și acoperișul tip șarpantă, cu învelitoare de azbociment⁸².

În 1990, C.A.P. Poieni s-a desființat, iar locuitorii comunei și-au reprimit proprietățile pe care le dețineau înainte de colectivizare. Din 1989 până în 2007, comuna s-a aflat sub administrația Primăriei de la Solca, iar investițiile nu au îmbunătățit nivelul de trai al locuitorilor. Un lucru ce merită apreciat a fost înființarea Poștei din Poieni-Solca, la data de 1 august 2000, prin autorizația cu numărul 1 740/ 01.08.2000, ce se înscrie regionalei Iași⁸³.

La inițiativa unor oameni cu dragoste față de locurile natale, satul Poieni-Solca a devenit comună și s-a înființat Primăria Poieni-Solca. Un rol hotărâtor l-au avut: profesorul Simion Toderaș; actualul primar al comunei, Jucan Simion; profesorul Galiș Sorin-Nicolae și majoritatea celor care lucrează în Primăria Poieni-Solca. Toți au studiat la școala din comună.

⁸⁰ Simion Toderaș, *op. cit.*, p. 5.

⁸¹ Interviu cu Gavril Mușină, 10 august 2016.

⁸² *Inventarul public al comunei Poieni-Solca*, anexa nr. 79 din 20.V.2011.

⁸³ Interviu cu Petrică Repciuc, 1 iunie 2016.

Munca lor a fost susținută de majoritatea covârșitoare a celor prezenți la referendumul din 29 august 2004, când s-a decis ca satul Poieni-Solca să devină comună. Începând cu 2007 (Legea nr. 63 din 22 martie 2007), comuna Poieni-Solca se înscrie în rândul celor mai frumoase comune din județul Suceava. În prezent, sediul Primăriei Poieni-Solca este construit pe o suprafață de 216 mp, clădirea este tip parter, cu pereții din cărămidă, planșee din lemn și acoperiș din șindrilă. Această clădire a fost construită în anul 1965 și o perioadă a funcționat ca centru medical, apoi a devenit clădire unde a funcționat grădinița, iar din 2007, după ce s-a construit o grădiniță nouă, a devenit sediul Primăriei Poieni Solca⁸⁴.

De-a lungul timpului, în istoria comunei Poieni-Solca s-au remarcat: Toader Flutur, Onofrei al Henri, Gheorghe al Henri, Ion Calmințchi, Mitrofan Solcan, Iacob Galeș, Nicolai Galeș, Costan Lăzăreanu, Petrea Toderăș, Gavril Toderăș, Petrea Lupului, Ion Galeș, Gavrilă al lui Gheorghe Toderăș, Alexă Lăzărean al lui Costan, Petrea al lui Simion Toderăș, Ștefan al Petri Lupului, Vasile al lui Petru al lui Simion. Aceștia sunt gospodarii care au condus obștea sătească între anii 1790 și 1924⁸⁵. În funcție de evoluția istorică a comunei, au urmat și alți gospodari: Vasile Toderăș, Ioan Hojbotă, Vasile Jucan, Hojbotă Zaharie, Slevoacă Andrei, iar după colectivizare un rol important în administrarea lucrărilor agricole și în administrația locală din Poieni îl aveau președinții de C.A.P. Până la desființarea acestor cooperative agricole de producție, s-au impus ca președinți: Lăzărean Vladimir al lui Vasile al Dochiei, Buburuzan Zaharie al lui Andrei, Flutur Gheorghe, zis Botșănarul, Lăzărean Gavril al lui Andrei al lui Petrea și Toderăș Pantelimon al lui Andrei. După 1989, satul a continuat să fie administrat de Primăria orașului Solca, iar din 2007 primar al comunei Poieni-Solca este Jucan Simion⁸⁶.

Învățământul în comuna Poieni-Solca

Modul de organizare și funcționare al școlilor din Bucovina a fost reglementat prin legi și ordine ministeriale valabile pentru toate provinciile Monarhiei.

Guvernatorul țării, Enzenberg, nu a fost mulțumit de vechea organizare a școlilor moldovenești și nu vedea cu ochi buni faptul că episcopul de Rădăuți trimitea surplusul fondului mitropolitului din Iași. S-au deschis școli primare cu predare în limba română și germană, ceea ce din punct de vedere pedagogic era o imposibilitate. În 1786, școlile trec sub supravegherea inspectorului general din Leov, apoi în 1814 sub cea a unui inspector școlar al Bucovinei⁸⁷.

Legea învățământului din 1869 arată că școala primară este luată de sub supravegherea bisericii, unde stătuse două decenii și e trecută în seama statului.

⁸⁴ *Inventarul public al comunei Poieni-Solca*, anexa nr. 79 din 20.V. 2011.

⁸⁵ Solovăstru Flutur, *op. cit.*, p. 161.

⁸⁶ Interviu cu Dumitru Leșan, 7 aprilie 2016.

⁸⁷ Constantin Loghin, *Istoria literaturii române din Bucovina 1775–1918*, Cernăuți, Editura „Alexandru cel Bun”, 1996, p. 30–32.

După adoptarea acestei legi se constată anumite lipsuri în școlile situate în satele locuite de români. Totuși, cele mai multe sate fără școală sunt cele românești. În momentul în care Consistoriul bisericesc a predat statului conducerea școlară, în 1870, i-a predat și proiectul pentru ridicarea de 104 școli noi, iar cele mai multe erau propuse pentru satele românești⁸⁸.

Prin Legea țării din 30 ianuarie 1873, comuna Poieni-Solca a fost obligată să-și construiască școală de o clasă. În urma acordului dat de Consiliul școlar al țării în 24 mai 1885, s-a început zidirea școlii de o clasă, care a fost terminată la sfârșitul lui octombrie 1887. Școala din Poieni-Solca și-a început activitatea la 6 noiembrie 1887, cu 100 de elevi, iar primul învățător al ei a fost Cornel Vasilovici⁸⁹.

La data de 23 iunie 1893, Consiliul școlar al țării a aprobat deschiderea clasei a II-a la școala din Poieni-Solca. Începând cu data de 20 februarie 1896, clasa a II-a a funcționat prin numirea învățătorului Ion Ciornei. La data de 14 mai 1901 a luat ființă clasa a III-a, iar la data de 16 februarie 1903 a fost acceptată și clasa a IV-a⁹⁰. Activitatea didactică la clasa a III-a a început la 15 septembrie 1901 și la clasa a IV-a la 16 februarie 1903. În 1905 a luat ființă și clasa a V-a, care funcționa într-o clădire din lemn, lângă clădirea din cărămidă⁹¹. Clădirea pentru cele patru clase înființate a costat 32 000 de coroane. Până la izbucnirea războiului din 1914, școala era în cea mai bună stare de funcționare, cu patru clase sistematizate și o clasă paralelă, exista și o bibliotecă. În plus, dintre cele cinci cadre didactice, patru erau definitive și una provizorie⁹².

Conform legii din 9 aprilie 1870, învățătorii erau remunerați astfel: salariul anual al învățătorilor titulari era de 800 florini și un spor de 150 de florini, iar la fiecare 5 ani de vechime în muncă salariul creștea cu câte 200 de florini. Suplitorii care ocupau posturile vacante primeau un salariu de 600 de florini anual⁹³.

Anul școlar 1915/1916 a fost întrerupt din cauza războiului, iar în acest an învățătorul Vasile Leșan a fost numit director provizoriu la școala cu patru clase din Poieni-Solca⁹⁴. După Primul Război Mondial, școala din Poieni-Solca și-a reluat activitatea la 30 mai 1919, în casa primarului din acea perioadă, Petru al lui Simion Toderaș. După o lună, la 30 iunie 1919, s-a încheiat anul școlar 1918/1919⁹⁵. Anul școlar 1919/1920 a început după repararea a două săli de clasă, la data de 23 februarie 1920. Au fost înscriși în acest an 398 copii și au frecventat doar 38. Anul școlar 1920/1921 a început la data de 20 septembrie 1920, activitatea școlară s-a desfășurat în bune condiții, încheindu-se la 30 iunie 1921⁹⁶. Astfel, activitatea

⁸⁸ *Ibidem*, p. 199.

⁸⁹ Manuscris anonim, *Școala Poieni-Solca*, nr. 521/19.07.2016, p. 1.

⁹⁰ *Ibidem*, p. 2.

⁹¹ *Ibidem*, p. 2–3.

⁹² *Ibidem*, p. 3.

⁹³ Ligia-Maria Fodor, *Învățământul secundar în Bucovina (1816–1918)*, București, Editura Etnologică, 2014, p. 54.

⁹⁴ Manuscris anonim, *Școala Poieni-Solca*, nr. 521/19.07.2016, p. 3.

⁹⁵ *Ibidem*, p. 4.

⁹⁶ *Ibidem*, p. 4–5.

școlară din comuna Poieni-Solca va intra într-un proces de normalitate și se va realiza o organizare eficientă a școlii. Dacă până în 1924 s-au menținut cele patru clase, din anul școlar 1924/1925 apare clasa a V-a, în anul școlar următor apare clasa a VI-a, iar în anul școlar 1927/1928 apare clasa a VII-a. Cadrele didactice din anul școlar 1927/1928 erau Leșan Vasile, director, Vasile Ciobotaru, Vasile Dorohan, Leșan Elvira, Nistor Olaru, Filaret Moldoveanu și C. Filaret⁹⁷.

Clasa	IA	IIB	II	III	IV	V	VI	VII	Total
Înscriși	39	38	43	34	48	43	31	13	289
Frecvenți	34	30	36	29	48	43	30	13	263
Promovați	23	20	20	23	31	24	20	12	183

Fig. 3. Situația școlară din anul școlar 1927–1928, Registrul de procese-verbale de la Școala Gimnazială Poieni-Solca.

În perioada 1924/1925–1927/1928 se va înregistra și o fluctuație a cadrelor didactice, au avut loc numiri și detașări care erau firești pentru acea perioadă, dar care influențau negativ desfășurarea învățământului din Poieni-Solca. În plus, cei mai mulți învățători erau absolvenți de clase liceale⁹⁸.

În 1929, la data de 5 februarie, conducerea școlii a fost preluată de Olaru Nistor, dar la 24 iunie 1929, directorul Școlii din Poieni-Solca este transferat, în aceeași calitate, la Adâncata-Dumbrava. La 1 iulie 1929 a fost numit în funcția de director al școlii Gorcea Roman. Apoi, după obținerea gradului I, profesorul Vasile Leșan a dobândit funcția de director, la începutul anului școlar 1931/1932. Directorul școlii, Vasile Leșan a fost alături de cadrele didactice, așa cum s-a întâmplat în anul 1934, când la școală au fost numiți ca învățători Oniga Ilie și Oniga Silvia, iar Leșan Vasile le cedează locuința școlii⁹⁹. La sfârșitul anului școlar 1936/1938, Vasile Leșan a ajuns la vârsta pensionării și în locul său a fost numit Oniga Ilie.

În cursul anului școlar 1940/1941, școala a funcționat cu un număr de 355 de elevi și cu următorii învățători: Oniga Ilie, Oniga Silvia, Câmpean Ilie, Anastasia Vasile, Oprescu Ioan, Caba Florian, Dina Dimitrie și Andronic Elena. În anul următor, 1941/1942, numărul elevilor a crescut la 378, iar în anul școlar 1942/1943 școala va funcționa cu un număr de 312 elevi și cinci învățători¹⁰⁰.

În anul 1944, a avut loc evacuarea populației din sat, iar anul școlar 1945/1946 și-a început cursurile la data de 10 octombrie 1945 cu un număr de 480 de copii înscriși. Școala avea opt posturi sub conducerea domnului Oniga Ilie, dar învăță-

⁹⁷ Simion Toderaș, *op. cit.*, p. 4.

⁹⁸ Manuscris anonim, *Școala Poieni-Solca*, nr. 521/19.07.2016, p. 6–9.

⁹⁹ *Ibidem*, p. 11.

¹⁰⁰ *Ibidem*, p. 13.

mântul a început cu doi învățători prezenți: Oniga Ilie și Oniga Silvia, deoarece războiul marcase viața tuturor locuitorilor. În tragicul război a sfârșit și învățătorul Câmpeanu Ilie, născut în județul Dolj și numit la școala din Poieni-Solca în anul 1935. În școală a fost un bun învățător, iar în afara școlii un bun gospodar. A înființat cooperativa de consum pentru săteni, a organizat serbări școlare, cu ocazia cărora le vorbea sătenilor dându-le sfaturi frumoase și folositoare, iar în timpul războiului a fost luat prizonier, a luptat în divizia „Tudor Vladimirescu” pentru eliberarea Ardealului. Și-a găsit sfârșitul pe frontul din Ungaria și a murit în brațele consăteanului său, Zaharie Hojbotă din comuna Poieni-Solca¹⁰¹.

Anul școlar 1946/1947 a început cu un număr de 398 de elevi înscriși și opt învățători: Ilie Oniga, Silvia Oniga, Ion Armeanu, Silvia Armeanu, Olivia Latiș, Ana Mirăuță, Pintiliei Ciornei și Galeș Dumitru. În acest an școlar, în ziua de 11 octombrie 1946 se stinge din viață Vasile Leșan, cel care slujise școala 37 de ani¹⁰².

În perioada comunistă, decretul numărul 175 pentru reforma învățământului, emis de Prezidiul Marii Adunări Naționale la 3 august 1948, reprezenta o rupere totală față de sistemul învățământului românesc de până la cel de-al Doilea Război Mondial. Învățământul devine laic și organizat exclusiv de stat, cu scopul înlăturării „neștiinței de carte”¹⁰³.

După cum se prezintă datele în Registrul de inspecții, școala din Poieni-Solca, condusă de directorul Buicliu Iacob, funcționa cu șapte clase în anul 1960 și aparținea de Raionul Gura-Humorului. Școala era bine îngrijită, clasele curate, amenajate simplu dar cu gust, materialul didactic era recondiționat, iar mobilierul reparat.

În procesul-verbal încheiat la 21 aprilie 1962 de Chelmuș Felonica și Ababei Mihai, apare expresia „școala de opt ani”, cu referire la Școala din Poieni-Solca, dar în procesul-verbal din 16 martie 1964, când director al școlii era Halip Emilian, apar înscriși 283 de elevi și cei care frecventau erau repartizați în șapte clase, după cum urmează: clasa I – 40 de elevi, clasa a II-a – 36 de elevi, clasa a III-a – 39 de elevi, clasa a IV-a – 38 de elevi, clasa a V-a – 53 de elevi, clasa a VI-a – 39 de elevi și clasa a VII-a – 38 de elevi.

Școala Generală Poieni-Solca, cu opt clase, funcționa în anul 1966, când a fost inspectată de domnul Munteanu Nicolae, șeful secțiunii de învățământ al Sfatului Popular, iar situația școlară se prezenta astfel: erau înscriși 344 de elevi, 332 frecventau, 265 erau prezenți și doar 12 neșcolarizați.

Situația școlară din anul 1966, prezentată în Registrul de procese-verbale al Școlii din Poieni-Solca:

¹⁰¹ *Ibidem*, p. 15.

¹⁰² *Ibidem*, p. 17.

¹⁰³ Dinu C. Giurescu, Alexandru Ștefănescu, Ilarion Tiu, *România și comunismul*, București, Editura Corint, 2010, p. 108.

CLASA	ÎNSCRIȘI	FRECVENȚI	PREZENȚI	NEȘCOLARIZAȚI
Clasa I	39	39	39	0
Clasa a II-a	41	41	41	0
Clasa a III-a	45	45	45	0
Clasa a IV-a	37	37	37	0
Clasa a V-a	37	37	18	0
Clasa a VI-a	50	47	32	3
Clasa a VII-a	47	43	24	4
Clasa a VIII-a	48	43	29	5
TOTAL	344	332	265	12

Fig. 4. Situația școlară din anul 1966,
Registrul de procese-verbale de la Școala Gimnazială Poieni-Solca.

Pe lângă directorii școlii menționați mai sus, această funcție a mai fost deținută de următorii profesori: Lutec Gheorghe, Petriuc Ecaterina (între anii 1974 și 1989, perioadă în care școala a funcționat cu zece clase), Galeș Trandafira (1989–1990), Filipescu Nicolae (1990–1991), Besenyei Eugen (1991–2006), Toderaș Simion (2006–2015) – primul director care provenea din comuna Poieni-Solca, și Galiș Zamfira-Violeta (2015 până în prezent).

Astăzi, școala funcționează cu clasele I–VIII. De școală aparține și Grădinița cu program normal Poieni-Solca, care funcționează în clădirea nouă, construită după anul 2007. În anul școlar 2015/2016, efectivele de elevi se prezentau astfel:

NIVEL PREȘCOLAR 36 ELEVI		NIVEL PRIMAR 90 ELEVI				NIVEL GIMNAZIAL 85 ELEVI			
Grupa mijlocie: 16 elevi;	Grupa mare: 20 elevi;	Clasa pregătitoare: 20 elevi;	Clasa I 24 elevi;	Clasa a II-a: 20 elevi;	Clasa IV: 26 elevi;	Clasa a V-a: 23 elevi;	Clasa a VI-a: 20 elevi;	Clasa a VII-a: 26 elevi;	Clasa a VIII-a: 16 elevi;
TOTAL 211									

Fig. 6. Situația școlară din anul școlar 2015/2016,
Registrul de procese-verbale de la Școala Gimnazială Poieni-Solca.

Pe băncile acestei școli și-au început drumul spre profesie numeroși profesori, medici, economiști, preoți și ingineri.

Biserica Ortodoxă cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” din comuna Poieni-Solca

„Greu, cu adevărat greu este, ca în orice obște închisă, să trăiești în pace și armonie cu ceilalți viețuitori, să le înduri felul particular de a fi, a se purta și a trăi” (Nicolae Steinhardt – *Dăruind vei dobândi*).

După unirea Bucovinei din 1918, Mitropolia Bucovinei a evoluat în cadrul Bisericii Ortodoxe Române¹⁰⁴.

¹⁰⁴ <http://www.Patriarhia.ro>, p. 2 (accesat la 30 iunie 2018).

După întemeierea satului, enoriașii din Poieni-Solca aparțineau de parohia Botoșana. Prima biserică din sat a fost primită în dar de la Botoșana, era o bisericuță din lemn și a fost dăruită de preotul Gheorghe Cantemir, în 1797 sau 1816, datele sunt neclare deoarece în timpul celui de-al Doilea Război Mondial arhiva bisericii a fost distrusă. În anul 1936, bisericuța a fost dăruită parohiei din Dragoș, comuna Frumosu și oamenii din Poieni au început să construiască una mai încăpătoare. Bisericuța aceasta ce a fost strămutată din loc în loc ar fi fost construită pe la 1645. Astăzi se mai păstrează doar locul Sfântului Altar ce este însemnat cu o cruce¹⁰⁵.

„Primul cimitir al satului se întindea de la Dumitru al lui Iacob Toderaș către Gavril al lui Ștefan, cam pe unde locuiește în prezent Gheorghe Rizan și în timpul comunismului terenul a fost redat agriculturii și în prezent nu este niciun semn care să indice acest lucru. Actualul cimitir se află în curtea bisericii”¹⁰⁶.

Biserica actuală este așezată aproape de centrul satului. Construcția a început în anul 1938 și a fost finalizată în anul 1947, fiind sfințită de Î.P.S Mitropolitul Emilian (1945–1948). De asemenea, biserica nu are un ctitor, deoarece este realizată prin contribuția locuitorilor din Poieni-Solca. Forma bisericii este pe plan bazilical, cu un singur turn deasupra naosului și două intrări cu pridvoare (în partea de vest se află un pridvor deschis, iar în partea de sud un pridvor închis). În plus, în partea de vest se mai găsește o cameră unde se păstrează odoarele bisericii¹⁰⁷.

Pictura pereților interiori a fost realizată de Vusik, iar cei patru evangheliști au fost pictați de Gheorghe Buburuzan, care a realizat și pictura catapetesmei, în anul 1943. Din rândul obiectelor de valoare, amintim o pânză a pictorului Caminschi reprezentând scene din Judecata de Apoi și chinurile iadului. Aceasta se păstrează de la biserica veche. În partea de vest a bisericii se află clopotnița veche, construită din lemn, pereții fiind protejați cu draniță¹⁰⁸.

Biserica a avut mai multe clopote. Un clopot a fost turnat în anul 1867, în laboratorul lui Gheorghe Geib din Landertrau; un altul, de 1 200 kg, s-a realizat la Cooperativa „Gutinel” din Baia Mare, la data de 22 aprilie 1982, iar un clopot a fost dăruit bisericuței de la Runc. Menționăm faptul că în timpul preotului Popa Mirel s-a realizat o clopotniță nouă, zidită din piatră¹⁰⁹.

Între anii 1992–1993, a fost executată toată pictura bisericii, de pictorul Nicolae Gavrilean din Gura Humorului, în tehnica frescă. La 1 decembrie 1988 este numit preot în parohia Poieni-Solca preotul Hojbotă Zaharel, fiu al satului. Preotul Zaharel s-a născut la 11 mai 1963, a absolvit Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț în anul 1984, a fost hirotonit preot la data de 14 februarie 1987 și licențiat în teologie în anul 1995, la Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

¹⁰⁵ Solovăstru Flutur, *op. cit.*, p. 152.

¹⁰⁶ Interviu cu Gheorghe Hancescu, 8 mai 2016.

¹⁰⁷ Preot Zaharel Hojbotă, *Monografia Bisericii cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” din Poieni-Solca*, 2001, p. 4.

¹⁰⁸ *Ibidem*, p. 4–5.

¹⁰⁹ *Ibidem*, p. 5.

Menționăm faptul că odată cu venirea preotului Hojbotă Zaharel credincioșii parohiei l-au sprijinit în realizarea următoarelor lucrări: a fost pictată biserica, s-a realizat mobilierul din lemn de stejar, din donațiile locuitorilor parohiei, la un meșter din Mănăstirea Humorului ce se numea Buburuzan Leonte. În plus, s-au mai realizat trotuare, s-a construit un lumânar, s-au aplicat dușumele noi și s-a realizat gardul ce înconjoară cimitirul și biserica¹¹⁰.

În urma acestor ample lucrări, a avut loc resfințirea bisericii, la data de 3 septembrie 2000 (Duminică a IX-a după Rusalii), cu binecuvântarea P.S. Corneliu Bârlădeanu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, de față fiind un mare număr de credincioși din parohia Poieni-Solca și împrejurimi. Casa parohială a fost construită de preotul Mihail Nedelco (4 iunie 1845 – 19 martie 1881), în anul 1866 și dăruită parohiei.

Preoții care au păstorit în Parohia Poieni-Solca au fost:

Preoții Parohiei Poieni-Solca	Atribuțiile preoților	Perioada în care au păstorit
Gheorghe Cantemir	administrator parohialCajvana	septembrie 1824
Teodor Olinschi	administrator parohial	septembrie 1824 – februarie 1841
Mihai Sorocean	administrator parohial	8 februarie 1841 – 30 aprilie 1844
Constantin Hurjui	administrator parohial	2 noiembrie 1844 – 4 iunie 1845
Mihail Nedelco	administrator parohial	4 iunie 1845 – 19 martie 1881
Dimitrie Popescu	administrator parohial	19 martie 1881 – 6 ianuarie 1882
Gheorghe Popesu	administrator parohial	6 ianuarie 1882 – 1 ianuarie 1895
Teofil Vasiloschi	cooperator	4 martie 1895 – 26 mai 1895
Nicolae V. Sireteanu	paroh	26 mai 1895 – 11 mai 1903
Samoil Sauciuc	paroh	11 mai 1903 – 20 ianuarie 1919
Creangă Ion	cooperator	20 mai 1919 – 15 noiembrie 1920
Teofil Vasiloschi	paroh	15 noiembrie 1920 – 27 octombrie 1927
Simion Toderiuc	cooperator	27 octombrie 1927 – 20 aprilie 1928
Anton Zugrav	cooperator	20 aprilie 1928 – 5 mai 1929
Gheorghe Ștefuc	administrator parohial	5 mai 1929 – 11 iunie 1933
Panfil Sahlean	paroh	11 iunie 1933 – 31 octombrie 1937
Nicolae Horju	paroh	31 octombrie 1937 – mai 1942
Mihail V. Tipa	administrator Parohia Solca	mai 1942 – septembrie 1942
Teodor Bodnariu	paroh	septembrie 1942 – 1 iulie 1946
Ioan Căjvăneanu	cooperator administrator paroh	1 martie 1947
Aurel Cimău	iconom stavrofor paroh	1 martie 1947 – 1 iulie 1952
Dragoș Păduraru	paroh	15 septembrie 1952–1963
Leonida Poremschi	paroh	1963–1965
Botoșanu Ioan	paroh	1965 – aprilie 1972
Adrian Căraușu	paroh	1 decembrie 1972 – 1 septembrie 1979
Popa Mirel	paroh	6 decembrie 1979 – octombrie 1988
Hojbotă Zaharel	iconom stavrofor paroh	1 decembrie 1988 –
Bernat Ilie	preot II	1 iunie 2003 –

Fig. 7. Datele au fost culese din Condica Bisericii cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” din Poieni-Solca.

¹¹⁰ *Ibidem*, p. 5–6.

În comuna Poieni-Solca există și alte confesiuni creștine.

a) Biserica Adventistă

Biserica Adventistă din Poieni-Solca a luat ființă în anul 1921, iar clădirea a fost ridicată în 1966. Alături de clădirea veche s-a ridicat actuala biserică, în anul 1996, iar în prezent există 90 de persoane care îmbrățișează această confesiune.

Solovăstru Flutur din Poieni-Solca a pus bazele acestei biserici și a avut de suferit pentru religie și pentru convingerile sale. S-a născut în 1891 și a murit în 1991. El este autorul primei lucrări cu caracter istoric despre comuna Poieni-Solca. Și-a făcut studiile la Viena și a învățat să vorbească: limba germană, limba rusă, înțelegea limba maghiară și turcă. A fost trimis de austrieci pe frontul din Rusia și de acolo trimitea informații austriecilor, deoarece pentru asta a fost pregătit.

În timpul Primului Război Mondial a fost rănit și a ajuns într-un spital din Oradea, care aparținea Ungariei în anul 1914¹¹¹.

„În perioada 1939–1945, a fost acuzat că are o grupare secretă, dar el se întâlnea cu ceilalți frați și îi încuraja să nu renunțe la Dumnezeu. Regimul de atunci l-a acuzat de înaltă trădare prin predare de schițe geografice cu puncte industriale și unități militare la inamic și a fost condamnat la moarte. Cât timp a fost arestat și purtat din post în post de jandarmi, el a trimis o scrisoare către Marele Stat Major și i-a înștiințat că autoritățile din zonă doresc să-i facă rău. Condamnarea a avut loc la Cernăuți, unde se aflau reprezentanții Curții Marțiale. Un condamnat are dreptul să se spovedească și cum se ruga la Dumnezeu, au intrat niște soldați cu o adresă și condamnarea la moarte a fost anulată, deoarece nu apucase secretarul Curții de Justiție să scrie condamnarea. Așa că el spunea: Dumnezeu m-a luat de la moarte și m-a pus la viață. A fost un om care și-a iubit și respectat locul natal, oamenii din comună, familia și biserica”¹¹².

b) Cultul creștin pentecostal din comuna Poieni-Solca

Biserica pentecostală din Comuna Poieni-Solca este autorizată a funcționa în conformitate cu prevederile statutului de organizare și funcționare al cultului. Guvernul României a aprobat autoritățile de funcționare în 2008. Casa de rugăciune cu numele de „Biserica Apostolică Emanuel” îi adună în fiecare duminică pe reprezentanții celor 50 de familii care îmbrățișează această confesiune¹¹³.

Concluzii

Istoria comunei Poieni-Solca nu poate fi concepută și cunoscută separat de istoria țării noastre. Retrași din zona Ilva Mare și Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud, la sfârșitul sec. al XVIII-lea în această zonă de lângă Obcina Bucovinei, viitorii locuitori ai satului Poieni-Solca au pus bazele unei așezări care astăzi este frumoasă și prosperă. Întrucât în acea perioadă emigranții din Transilvania erau

¹¹¹ Solovăstru Flutur, *Carte de amintiri din viața mea*, caiet nr. 2, 1977, p. 9.

¹¹² Interviu cu Remus Flutur, 25 ianuarie 2015.

¹¹³ Interviu cu Toader Cozmici, 15 februarie 2016.

pedepsiți de austrieci, poienițele de pe teritoriul viitorului cătun Poieni-Solca au fost folositoare și au asigurat o viață liniștită pentru oameni. Aici găsim și cauza pentru care locuitorii nu s-au remarcat în viața economică a regiunii din care făceau parte. La început, istoria satului Poieni-Solca s-a împletit cu cea a comunei Botoșana, iar spre sfârșitul secolului al XIX-lea satul Poieni-Solca a devenit comună, deci a dobândit o anumită formă de autonomie. Locuitorii satului s-au supus autorităților și au luat parte la cele două războaie mondiale, sacrificându-se pentru țară, așa cum au procedat toți românii.

Cu toate că solul comunei este specific zonelor de pădure, în perioada comunistă a luat ființă acea Cooperativă Agricolă de Producție care nu a adus prosperitatea mult așteptată. Primii locuitori ai satului Poieni-Solca s-au retras din calea autorităților și această idee, de a nu stârni interesul marilor conducători ai țării, a însoțit istoria administrativă a satului. Din sursele consultate s-a arătat că satul Poieni-Solca a aparținut de Botoșana, la începutul secolului al XX-lea satul devine comună, în perioada interbelică comuna era integrată în plasa Arbore, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în procesele-verbale apare denumirea de sat ce aparținea de Botoșana, după război se revine la denumirea de comună ce era înscrisă Raionului Gura Humorului, apoi în 1968 comuna a fost transformată în sat pentru a putea fi alipită orașului Solca. Din 2007, prin voința locuitorilor din Poieni-Solca, exprimată în mod democratic, s-a revenit la comună și s-a ieșit de sub administrația de la Solca.

Dobândirea acestei autonomii a dus și la consolidarea unor instituții: primărie, poliție, școală. În plus, au fost atrase fonduri europene care au contribuit la dezvoltarea economică a comunei. Un efort deosebit au depus autoritățile locale pentru asfaltarea drumului care leagă comuna de Botoșana, cu scopul facilitării accesului celor interesați să investească din punct de vedere economic și astfel să fie integrată în circuitele economice ale țării.

Școala din Poieni-Solca, înființată în anul 1887, era cu regim de predare în limba română și acest lucru s-a menținut pe tot parcursul stăpânirii habsburgice. Numărul elevilor înscriși la școală era destul de mare, dar unii elevi nu frecventau școala deoarece până în perioada comunistă mulți copii erau puși să muncească în gospodărie, pământul având o valoare mai mare decât învățatul la școală. Cu toate acestea, școala din Poieni-Solca a dat țării oameni importanți, în special în domeniul învățământului.

Funcția de conducere a școlii a fost deținută, de la înființarea ei până în 2006, de profesori care nu proveneau din comună, iar profesorul Simion Toderăș a fost primul director din Poieni-Solca, cel care a îndrumat și influențat în bine viața multor elevi, motiv pentru care rămâne cel mai iubit profesor de istorie din zonă.

Pentru că autoritățile vremii nu au investit în comună, localnicii au învățat să se autogospodărească în orice perioadă istorică și așa a luat ființă Biserica, construită cu sprijinul financiar al poienarilor, sau moara, ce a fost construită din donații publice. Un efort deosebit s-a depus pentru obținerea statutului de autonomie și realizarea unei primării proprii.

Indiferent de greutățile cu care s-au confruntat locuitorii comunei Poieni-Solca, a existat o grijă deosebită pentru păstrarea și promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale.